

## DECIZIE nr. 27 din 3 februarie 2015

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 194 lit. e) tezele a IV-a și a V-a din Codul de procedură civilă

EMITENT

• CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Publicat în **MONITORUL OFICIAL nr. 197 din 25 martie 2015**

**Data intrării în vigoare 25-03-2015**

|                        |                      |
|------------------------|----------------------|
| Augustin Zegrean       | - președinte         |
| Valer Dorneanu         | - judecător          |
| Petre Lăzăroiu         | - judecător          |
| Mircea Ștefan Minea    | - judecător          |
| Daniel Marius Morar    | - judecător          |
| Mona-Maria Pivniceru   | - judecător          |
| Puskas Valentin Zoltan | - judecător          |
| Tudorel Toader         | - judecător          |
| Andreea Costin         | - magistrat-asistent |

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Antonia Constantin.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 194 lit. e) și art. 148 alin. (1) teza a II-a din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Societatea "Arlutu Tur" - S.R.L. din București în Dosarul nr. 10.435/300/2013/a1 al Judecătoriei Sectorului 2 București și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 631D/2014.

2. La apelul nominal se constată lipsa părții, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată, având în vedere jurisprudența Curții Constituționale, respectiv [Decizia nr. 633 din 11 noiembrie 2014](#) sau [Decizia nr. 235 din 15 aprilie 2014](#).

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 8 aprilie 2014, pronunțată în Dosarul nr. 10.435/300/2013/a1, Judecătoria Sectorului 2 București a sesizat Curtea Constituțională pentru soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 194 lit. e) și art. 148 alin. (1) teza a II-a din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Societatea "Arlutu Tur" - S.R.L. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea cererii de reexaminare a încheierii de anulare a plângerii formulate împotriva procesului-verbal de constatare și sancționare a unor contravenții.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că textele legale criticate sunt neconstituționale având în vedere că nerespectarea obligației atașării interogatoriului la cererea de chemare în judecată, precum și a obligației de indicare a numelui, prenumelui ori adresei martorilor în cuprinsul acesteia este sancționată cu anularea cererii de chemare în judecată, într-o interpretare restrictivă a dispozițiilor art. 200 alin. (3) din Codul de procedură civilă. Susține că se aplică un tratament discriminatoriu părții care se judecă în contradictoriu cu un pârât persoană juridică, prin impunerea obligației de a atașa cererii de chemare în judecată interogatoriul, față de situația în care pârâtul este o persoană fizică. De asemenea, arată că pentru reclamant nedepunerea interogatoriului conduce la anularea cererii potrivit art. 200 din Codul de procedură civilă, iar pentru pârât doar cu decăderea din dreptul de a mai solicita administrarea acestei probe. Referitor la obligația de a indica numele și adresa martorilor, autoarea excepției a invocat faptul că este necesar ca proba să fie mai întâi încuviințată, potrivit art. 309 și următoarele din Codul de procedură civilă. Anularea cererii de chemare în judecată în acest caz încalcă accesul liber la justiție.

6. Judecătoria Sectorului 2 București apreciază că excepția de neconstituționalitate invocată este neîntemeiată. Arată că textele legale criticate sunt instituite cu scopul remedierii unor lipsuri ale acțiunii introductive, astfel încât, la momentul demarării procedurii de fixare a primului termen de judecată, aceasta să cuprindă toate elementele prevăzute de art. 194 din Codul de procedură civilă. Astfel, legiuitorul a dorit disciplinarea părților din proces și, în acest fel, respectarea principiului celerității și a dreptului la un proces echitabil. O astfel de procedură nu este de natură să afecteze esența dreptului protejat, având în vedere că este însoțită de garanția formulării unei cereri de reexaminare potrivit art. 200 alin. (4) din Codul de procedură civilă. Mai arată că instanța de judecată se pronunță asupra unei probleme ce privește exclusiv buna administrare a justiției, dispozițiile legale criticate nu aduc atingere dreptului la un proces echitabil, întrucât procedura vizată nu se referă la fondul cauzelor, respectiv la drepturile civile, cum cere art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ci numai la aspectele de ordin pur legal, a căror examinare nu face cu nimic necesară o dezbatere, cu citarea părților.

7. Potrivit prevederilor [art. 30 alin. \(1\) din Legea nr. 47/1992](#), încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

8. Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și [Legea nr. 47/1992](#), reține următoarele:

9. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale [art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992](#), să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

10. Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum rezultă din încheierea de sesizare a Curții Constituționale, îl reprezintă dispozițiile art. 194 lit. e) și art. 148 alin. (1) teza a II-a din Codul de procedură civilă. În realitate, din motivarea excepției de neconstituționalitate rezultă că obiectul acesteia îl constituie doar dispozițiile art. 194 lit. e) tezele a IV-a și a V-a din Codul de procedură civilă, texte legale care au următorul cuprins:

- art. 194 lit. e) tezele a IV-a și a V-a: "Cererea de chemare în judecată va cuprinde: (...) e) arătarea dovezilor pe care se sprijină fiecare capăt de cerere. Când dovada se face prin înscrisuri, se vor aplica, în mod corespunzător, dispozițiile art. 150. Când reclamantul dorește să își dovedească cererea sau vreunul dintre capetele acesteia prin interogatoriul pârâtului, va cere înfățișarea în persoană a acestuia, dacă pârâtul este o persoană fizică. În cazurile în care legea prevede că pârâtul va răspunde în scris la interogatoriu, acesta va fi atașat cererii de chemare în judecată. Când se va cere dovada cu martori, se vor arăta numele, prenumele și adresa martorilor, dispozițiile art. 148 alin. (1) teza a II-a fiind aplicabile în mod corespunzător;"

11. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 16 privind egalitatea în drepturi și art. 21 privind accesul liber la justiție.

12. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că art. 194 lit. e) și art. 205 alin. (2) lit. d) din Codul de procedură civilă prevăd obligația depunerii probelor odată cu cererea de chemare în judecată, respectiv întâmpinare, deoarece pe acestea se sprijină fiecare capăt de cerere, respectiv apărare formulată. Este astfel reglementată obligația de a determina în concret probele, iar nu o indicare generică. Fără a se sprijini pe probe individualizate în concret, în privința probei cu interogatoriu și a probei cu martori, capetele de cerere sau apărările formulate apar ca simple alegații ce urmează a fi probate în faza judecătii, aspect care ar duce la întârzierea soluționării cauzei.

13. Curtea reține că prin dispozițiile art. 194 lit. e) din Codul de procedură civilă legiuitorul a dorit instituirea unei discipline procesuale tocmai pentru a garanta respectarea principiului accesului liber la justiție, dreptului la un proces echitabil și dreptului la apărare. În privința cererii de chemare în judecată, Curtea reține că prin [Decizia nr. 66 din 11 februarie 2014](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 286 din 17 aprilie 2014, a statuat că procedura regularizării cererii de chemare în judecată este justificată prin prisma finalității legitime urmărite de către legiuitor, și anume fixarea corectă a cadrului procesual, în vederea evitării acordării de noi termene de judecată pentru complinirea lipsurilor, ceea ce conduce atât la asigurarea dreptului de apărare al pârâtului, aflat în deplină cunoștință de cauză cu privire la obiectul cererii, motivele invocate și probele solicitate, precum și la asigurarea celerității procesului, permițând astfel o bună desfășurare a judecătii într-un termen optim și previzibil, în sensul art. 6 din Codul de procedură civilă, element component al termenului rezonabil, reglementat de art. 21 alin. (3) din Constituție. Curtea a mai reținut că instanțele de judecată sunt singurele competente să aprecieze, în concret, în ce măsură anumite lipsuri ale cererii de chemare în judecată au o suficientă gravitate, pentru a justifica anularea cererii în procedura regularizării.

14. În continuare, Curtea observă că potrivit art. 194 lit. e) tezele a IV-a și a V-a din Codul de procedură civilă, în cazurile în care legea prevede că pârâtul va răspunde în scris la interogatoriu, acesta va fi atașat cererii de chemare în judecată. Când se va cere dovada cu martori, se vor arăta numele, prenumele și adresa martorilor, dispozițiile art. 148 alin. (1) teza a II-a fiind aplicabile în mod corespunzător. Simetric cu cererea de chemare în judecată, potrivit art. 205 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, dispozițiile art. 194 lit. e) sunt aplicabile în mod corespunzător și în cazul arătării dovezilor de către pârât, acesta fiind, așadar, obligat la rândul său să atașeze interogatoriul întâmpinării atunci când reclamantul are calitatea de persoană juridică de drept public sau privat.

15. Astfel, Curtea reține că, având în vedere că reclamantul este cel care declanșează procesul civil prin introducerea cererii de chemare în judecată, este firesc ca acesta, odată cu formularea pretențiilor, să facă cunoscute pârâtului atât motivele de fapt și de drept, cât și dovezile pe care se întemeiază cererea, prin aceasta dându-se expresie și dispozițiilor art. 14 alin. (2) din Codul de procedură civilă potrivit cărora părțile trebuie să-și facă cunoscute reciproc și în timp util, direct sau prin intermediul instanței, după caz, motivele de fapt și de drept pe care își întemeiază pretențiile și apărările, precum și mijloacele de probă de care înțeleg să se folosească, astfel încât fiecare dintre ele să își poată organiza apărarea. De aceea, art. 254 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede că probele se depun, sub sancțiunea decăderii, de către reclamant prin cererea de chemare în judecată, iar de către pârât prin întâmpinare, dacă legea nu dispune altfel. Reglementarea sancțiunii decăderii ține de opțiunea legiuitorului în virtutea dispozițiilor art. 126 alin. (2) din Constituție potrivit căruia "Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege" și urmărește disciplinarea părților din proces și asigurarea

celerității judecării cauzei, părțile având posibilitatea încă din etapa anterioară judecării de a indica dovezile. Totodată sancțiunea procesuală a decăderii asigură părților un cadru procesual stabil, ceea ce determină previzibilitatea desfășurării ulterioare a procesului, corespunzător noii viziuni a reglementării procesual civile.

16. Curtea observă că, potrivit art. 204 din Codul de procedură civilă, reclamantul are posibilitatea ca, după ce ia cunoștință de întâmpinarea pârâtului, să propună până la primul termen la care este legal citat noi dovezi, iar potrivit art. 254 alin. (5) instanța va dispune ca părțile să completeze probele, dacă probele propuse nu sunt îndestulătoare pentru lămurirea în întregime a procesului. De asemenea, judecătorul poate, din oficiu, să pună în discuția părților necesitatea administrării altor probe, pe care le poate ordona chiar dacă părțile se împotrivesc.

17. În ceea ce privește reglementarea diferită de administrare a probei cu interogatoriu pentru persoanele juridice, Curtea a reținut prin [Decizia nr. 633 din 11 noiembrie 2014](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 16 din 9 ianuarie 2015, că deosebirea de statut juridic dintre persoanele fizice și persoanele juridice justifică în mod obiectiv aplicarea unui tratament juridic diferit în ceea ce privește răspunsul dat la interogatoriu, în cadrul unui proces civil. Așa cum a statuat în mod constant Curtea Constituțională, în deplin acord și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (de exemplu, Hotărârea din 13 iunie 1979, pronunțată în Cauza Marckx împotriva Belgiei, paragraful 33, și Hotărârea din 29 aprilie 2008, pronunțată în Cauza Burden împotriva Regatului Unit, paragraful 60), principiul egalității în drepturi se aplică doar situațiilor egale ori analoage, iar tratamentul juridic diferențiat, stabilit în considerarea unor situații obiectiv diferite, nu reprezintă nici privilegii și nici discriminări. Cu acel prilej, Curtea a mai reținut că principiul egalității armelor constituie o garanție a dreptului la un proces echitabil care urmărește crearea unui just echilibru procesual între părțile aflate într-un litigiu. Astfel, procedura de administrare a probei interogatoriului nu încalcă principiul egalității armelor, întrucât acest principiu nu presupune o egalitate formală, în sensul reglementării unor proceduri identice indiferent de statutul juridic sau calitatea procesuală a părților, ci o egalitate materială, în sensul că prin procedurile, chiar diferit reglementate, să se ajungă la echitate procesuală între părți, cu alte cuvinte să se ajungă la o egalitate de rezultat. Totodată, Curtea a constatat că diferența de tratament rezultă din deosebirea de statut juridic dintre cele două categorii de persoane. Astfel, având în vedere dispozițiile art. 209 din Codul civil, Curtea a reținut că persoana juridică își exercită drepturile și își îndeplinește obligațiile prin organele sale de administrare, de la data constituirii. Organele de administrare a persoanei juridice pot fi atât persoane fizice, cât și persoane juridice care, prin lege, actul de constituire sau statut, sunt desemnate să acționeze, în raporturile cu terți, individual sau colectiv, în numele și pe seama persoanei juridice. Având în vedere natura probei interogatoriului, precum și faptul că accesul la structurile judecătorești și la mijloacele procesuale se face cu respectarea regulilor de competență și procedură de judecată stabilite de lege, Curtea a apreciat că administrarea în mod oral a acestei probe nu poate fi aplicată persoanei juridice, care prezintă anumite particularități determinate de însăși natura acestui subiect de drept. Rezultă că legiuitorul a ținut cont de aceste particularități obiective și a adaptat modul de administrare a acestei probe în mod corespunzător și în privința persoanei juridice. Prin urmare, nu se poate reține încălcarea principiului egalității de arme în proces în sensul că persoana juridică ar beneficia de un tratament juridic mai favorabil în ceea ce privește luarea interogatoriului, ci de un tratament adaptat naturii sale juridice.

18. Distinct de cele reținute în decizia amintită, Curtea observă că potrivit art. 352 alin. (4) din Codul de procedură civilă, în situația în care partea, persoană fizică, declară că pentru a răspunde la întrebări trebuie să cerceteze înscrisuri, registre sau dosare, instanța va putea fixa un nou termen pentru interogatoriu. Așadar, atât persoanele fizice, cât și persoanele juridice beneficiază de un termen suficient pentru a da declarații în legătură cu actele juridice existente la dosarul cauzei, prevederile procesuale fiind similare ca finalitate materială. Desigur, la faptele juridice tratamentul juridic nu poate fi similar, motivat pe deosebirea de statut juridic, așa cum s-a arătat la paragraful 17.

19. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al [art. 29 din Legea nr. 47/1992](#), cu unanimitate de voturi,

**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**

În numele legii

**DECIDE:**

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Societatea "Arlutu Tur" - S.R.L. din București în Dosarul nr. 10.435/300/2013/a1 al Judecătoriei Sectorului 2 București și constată că dispozițiile art. 194 lit. e) tezele a IV-a și a Va din Codul de procedură civilă sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Sectorului 2 București și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 3 februarie 2015.

**PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE**

**AUGUSTIN ZEGREAN**

Magistrat-asistent,

Andreea Costin

-----